

L'FP que tothom vol

► L'FP dual alemanya, que combina formació teòrica i pràctica, neix de la iniciativa privada i explica, en gran part, una taxa d'atur molt baixa i millors sous

GABRIEL UBIETO, MUNIC

«Estem preocupats per les taxes d'atur juvenil, ja que han pujat l'últim any», explica la subdirectora de l'escola municipal tecnològica de Munic, Mona Brand. «Actualment estem al 3% de desocupació juvenil i fa un any estàvem a l'1,9%», prossegueix. La cara d'estupefacció per a qualsevol visitant espanyol que escolti aquestes xifres és proporcional a la bretxa entre la realitat bavaresa i la ibèrica. A Espanya, segons les últimes dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), l'atur entre els menors de 25 anys és del 30,2%, deu vegades més que a Munic. I un dels responsables de l'abismal diferència entre els dos territoris no són les hores de sol ni el tipus de gastronomia, sinó la qualitat i el grau d'implantació de la formació professional dual.

En un moment en què Espanya ha començat a apostar intensament per potenciar allò que abans es coneixien com a «oficis» -com demostra la inversió rècord de 1.200 milions d'euros anunciada aquesta setmana per Pedro Sánchez-, el model d'èxit de l'FP alemanya s'erigeix com a exemple per a principiants. La seva implantació és tan històrica -el centre que dirigeix Brand ha sobreviscut a dues guerres mundials- com estesa. Segons dades de la Fundació Bertelsmann, de cada 100 alumnes alemanys, 60 estudien FP i 40 van a la universitat. I d'aquests 60 d'FP, 40 aprenen a través de la dual (que dona un pes més gran a la formació pràctica). A Espanya, aquesta modalitat amb prou feines cobreix el 4% d'estudiants.

Des de la BMW fins a un hotel de la cadena Meliá, passant per una centenària cerveseria o una fleca. El model d'FP dual és transversal en l'economia germanica i se sustenta sobre un consens social en què empreses, cambres de comerç i administracions (a tots els nivells) s'impliquen per mantenir un ecosistema

en què els aprenents toquen fàbrica, taller o recepció des del primer dia i reben, també des del primer dia, un salari.

«He tingut facilitat per les mates des de sempre, però tinc un esperit pràctic. No em veia estudiant durant quatre anys una carrera universitària. M'agrada saber per a què serveix el que estudio i poder aplicar-ho ràpidament», explica la Bianca, una de les 800 aprenents que té la fàbrica de BMW a Munic, d'una plantilla de 7.700 empleats. A la Seat, d'una plantilla de 10.000 empleats a fàbrica hi ha 180 estudiants d'FP dual, i és una de les experiències de dual espanyola més nombrosa.

La Bianca està al tercer any

d'FP, que és l'últim del seu actual grau. Des del primer any alterna dues setmanes a la fàbrica i una al centre de formació. Va començar cobrant com a aprenent 1.000 euros bruts i avui rep 1.200 euros. L'any que ve, quan BMW li ofereixi un contracte indefinit ja com a treballadora, cobrarà entre 2.400 i 3.000 euros bruts al mes.

Les companyies alemanyes assumeixen un esforç econòmic més gran i no sempre es queden amb els aprenents que formen, però a canvi s'asseguren els perfils amb les habilitats que necessiten. A Espanya hi ha la necessitat -el 41,3% de les ofertes d'ocupació requereix un títol d'FP, per sobre dels títols universitaris, segons Adecco-, però de moment no existeix aquest esforç empresarial ni de l'administració. A Catalunya, aquest curs un total de 1.323 alumnes es van quedar sense plaça de Formació Professional, tot i que en primera instància fins a 12.611 persones van estar a punt de no poder cursar estudis d'aquesta mena per falta de previsió governamental.

En el model centreeuropeu -ja que l'alemany és molt similar al suís, al danès o l'austríac-, el sector privat és el que porta el pes. Com a mostra: a Espanya, un alumne ha de fer una prova amb el centre educatiu per començar a cursar un grau d'FP i després ja busca en quina empresa farà les pràctiques. A Alemanya va al revés. Allà els alumnes van al SEPE alemany, busquen ofertes en diferents empreses i postulen per a la que més els interessa. Llavors passen el procés de selecció que l'empresa decideix i, una vegada el superen, firmen un contracte de tres anys -del qual l'empresa no es pot desdir- i després ja busquen el centre de formació públic -que els ha d'assegurar plaça- on cursar l'educació més teòrica.

Ni és únicament industrial, ni només hi participen les grans empreses, tal com explica el responsable de formació de la Cambra d'Artisanía de Munic, Dieter Vi-

60%
 A Alemanya hi ha més joves que opten per la formació professional que no pas per la universitària. Alta ocupabilitat, sou des del primer dia i qualitat assegurada als centres educatius expliquen l'alta demanda dels oficis al territori germànic.

880 €
 És el sou mitjà que rep un estudiant d'FP dual a Alemanya. Els oficis industrials estan més ben remunerats que els serveis, però tots cobren.

7%
 L'FP a Alemanya funciona. Les empreses l'aprecien i dona resultats. L'atur juvenil a Alemanya és del 7% i a ciutats com Munic pot baixar fins al 3%.

« Les empreses a Espanya ja busquen més graduats en formació professional que universitaris »

« El 60% de joves espanyols amb educació terciària està a l'atur o sobrequalificat »

TOTAL 120 MILIONS
 ► Espanya vol posar-se les piles amb l'FP i per això el Govern ha anunciat una inversió rècord de 1.200 milions d'euros per millorar la qualitat i quantitat dels graus.

erlbeck. Un dels arguments clàssics de per què no ha funcionat fins ara l'FP dual a Espanya és que aquest és un país de petites i mitjanes empreses i no poden assumir els costos derivats de l'esmentada formació. «La mitjana de la plantilla de les empreses que han agafat aprenents aquest any és de deu treballadors», afirma.

I és que per ajudar les pimes calen les cambres de comerç, que ofereixen formació complementària per arribar on no arriba la formació, per assegurar-se que un jove format en una empresa és vàlid també per a una altra. «La pime és la columna vertebral de l'FP alemanya», coincideix l'analista sènior de la Fundació Bertelsmann Clemens Wieland.

Akito Nakamura té 32 anys i va venir a Baviera a buscar-se el pa. Un producte exòtic en la gastronomia nipona, dependent de l'arros, va seduir aquest noi, que va deixar la seva feina en un geriàtric per enfarinar-se les mans a la centenària fleca Traublinger. «Els meus pares em van donar suport, però els meus avis encara no ho entenen», explica, entre bretzels i barres de pa a mig fer. Si bé el Japó no és el principal país d'origen

dels alumnes estrangers en la comunitat bavaresa, si que al voltant del 50% dels alumnes tenen arrels fora d'Alemanya, segons dades de la cambra d'artesanía de Munic.

Ania va arribar d'Ucraïna a la capital de Baviera fa cinc anys, quan la invasió russa era encara una possibilitat molt remota. Allà havia cursat una diplomatura de turisme, però en cinc anys només havia interactuat amb turistes que s'havia pogut trobar pel carrer. I si bé a la cadena Meliá van apreciar la seva formació prèvia, la seva carrera dins de l'empresa la va començar com a aprenent i passant per tots els departaments, des de recepció fins a ven-

des, passant pel servei d'esmorzars. «Aquí és impensable contractar algú i no donar-li cap mena de formació. I després hi has invertit tant que val la pena que es quedin», explica el seu responsable.

«Amb la formació professional dual totes les parts hi guanyen. Les empreses s'asseguren que els coneixements que s'aprenen són pràctics i estan actualitzats al ritme vertiginós al qual s'han de moure avui dia. I els joves aconsegueixen feines ben pagades, amb futur i que moltes vegades no coneixen», opina la directora de la Fundació Bertelsmann, Clara Bassols.

Problemes de l'exemple alemany: una herència enverinada i oficis segregats per gèneres

► Els diners em donen autonomia, puc sortir i gastar-me'ls amb els meus amics. Però no és només això, per a mi és molt important combinar l'acadèmia amb la feina. I estudiar això no em tanca la porta a res, sempre estic a temps d'anar a la universitat, però primer volia treballar», explica Nil Guimerà, un muni- qués de 20 anys i fill d'una tarragonina i un barceloní que van venir de joves a buscar feina, com tants altres espanyols, a Alemanya. Avui el

seu fill és aprenent a la BMW i no dubtaria a recomanar-ho als seus cosins catalans. «Als meus pares els va costar molt acceptar que optés per una FP, ells volien que anés a estudiar a la universitat», reconeix. Aquest és un dels principals problemes del model educatiu alemany, malgrat la gran implantació que històricament té. Així com a Espanya fins ara els graus mitjans i superiors d'FP eren vistos com una educació de segona per a molts, en compara-

ció amb la universitat, a Alemanya si un pare ha estudiat formació professional és molt probable que el seu fill també ho faci. Un altre problema és que segueix havent-hi una gran segregació per gèneres. És a dir, en els cicles de l'automoció gairebé tots els estudiants són homes, mentre que en hostaleria o en perqueria gairebé totes les aprenents són dones. Un biaix que en els últims anys amb prou feines s'ha reduït. G.U. MUNIC